

âld Barradiel

Oudheidkundige Vereniging Barradeel

Jaargang 8 | november 2010

FAN EIGEN HIEM

Het moest allemaal weer even op gang komen. Alles neemt tijd. Of de tijd nu de mens voorbij vliegt of de mens de tijd voorbij vliegt. Toen men vroeger zei, 'hoe ouder je wordt hoe vlugger de tijd voorbij gaat', wou ik dat helemaal niet geloven. Maar die ongelovigheid heb ik allang moeten herzien. Het lijkt wel dat, naarmate je ouder wordt, je het ook steeds drukker krijgt, maar . . . dan met andere zaken dan waar dertigers mee druk zijn want die schuiven hun kinderen, - onze kleinkinderen - door de deur en dan ben je 'oppaspake en beppe' én dat vergt ook vrije tijd. En als je van je kleinkinderen wilt genieten komen andere dingen in de knel. Zo ook het opstarten van Ald Barradiel. 'Nim my net kwea ôf'. Maar . . . we zijn er weer. We gaan er weer tegenaan en er wordt al druk gewerkt aan het decemбернаummer wat weer in een boekje formaat zal uitkomen. We zullen er alles aan doen om dat vóór de kerstdagen weer bij u in de brievenbus te laten vallen.

GB

BESTUURLIJK

It eerste nûmer fan Ald Barradiel yn dit winterskoft. Yn it junynûmmer stie foar it earst it jierferslach ôfprinte. Sa koenen ek leden dy't net op de jiergearkomste komme koenen, it ferslach op dizze wize wol meikrije.

Wy begjinne dit seizoen wat letter. Somsiden woenen jo as bouboer it waar wol efkes wat stjoere, mar it waar bliuwt baas!

De bestjoersleden binne hast allegearre noch folop yn it wurk dwaande, en dan bliuwt it frijwilligerswurk foar de feriening der wol ris by. Dat is net ús bedoeling fansels, mar it is betiden net oars.

Wêr't in protte tiid yn sitten giet en wat altyd dreech keallet is om it winterskoftprogram wer foarmekoar te krijen. Dy gearkomsten moatte wol sa wêze dat de ûnderwerpen

nijsgjirrich binne om der hinne te gean.

Dat is betiden dreech! Mar, foar 26 novimber oanstearde wol ús lid (en hast fêste sprekker) Cees Draaisma út Heiloo wer in ferhaal hâlde. Sjoch hjir foar de útnoeging dy't meitsjoerd is mei dizze Ald Barradiel.

As feriening wolle wy jimme allegearre wer oproppe om ek jimme eigen ferhalen net ferjitten, mar skriuwe se op as lit se fêstlizze foar it neiteam. Op dit stuit steane jo der net by stil as it wearde hat, mar sa is it net. Wy hoopje op in goed winterskoft en âlfst oant sjen.

Klaas Evert Andringa

LEDENNIEUWS

ADRESWIJZIGING

J. Dijkstra, Boeresingel 19,
8501 CM Joure

BEËINDIGING

G. Andringa, Dronrijp

M.i.v. deze uitgave wordt Ald Barradiel voortaan ook toegezonden naar de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Onze nieuwsbrief is dan ook daar voor liefhebbers te lezen.

CONTACTEN

Er bereiken de vereniging telkens meer vragen via internet. Soms zijn het hele korte vragen, maar er zitten ook complexe vragen bij die nogal wat onderzoek vergen en veel (vrije)tijd als wij daar antwoordt willen geven. Daarom verwijzen wij de vraagstellers naar anderen die hun verder kunnen helpen.

Verleden week kwam er een email binnen met de vraag of wij meer wisten over ene Lucas Hannema die

vroeger als zanger een paar 78-toeren grammofoonplaten heeft gemaakt met daarop 'Fryske ferskes'.

Als dergelijke berichten bij de secretaris en 'âld-Minnertsgeaster' Gerrit Bouma terecht komen dan is het natuurlijk raak. De vraag kwam van de vereniging van verzamelaars van 78-toeren grammofoonplaten De Weergever. Zij wilden graag een artikel publiceren over Lucas Hannema in hun verenigingsblad. Lucas Hannema is in Minnertsgea geboren en heeft vroeger zanglessen gegeven in Leeuwarden aan de Voorstreek waar hij woonde. Maar hij heeft ook veel opgetreden met zijn baritonstem en cabaret gemaakt. In 1973 is de man overleden. De Gerrit heeft beloofd een artikel voor het verenigingsblad te schrijven. Voordeel is dat dit artikel dan ook in Ald Barradiel kan worden gepubliceerd.

Er zijn vast en zeker nog wel leden die herinneringen hebben aan deze kleinkunstenaar die veel heeft betekend voor de Fryske muzyk. Lucas Hannema had één dochter, maar of er nog nazaten in leven zijn is ook niet bekend.

Mocht u zich nog wat herinneren van deze man, neemt u dan alstublieft contact op met Gerrit Bouma (zie colofon).

DIT WIENEN EK BARRADIELSTERS

Artikelen uit het archief van de Leeuwarder Courant. Deze keer uit de krant van 26 december 1969 al weer meer dan 30 jaar geleden. In dit artikel komt de negentigjarige tweeling Sjoukje en Huite Palstra aan het woord. Het is altijd leuk om Barradeelsters in de krant tegen te komen.

'Wy ha noait de hân opholden, dêr ha wy foar skrept'

Vandaag is het koffiedrinken en gebak eten ten huize van de familie A.J. de Bruin in de Catsstraat te Franeker: de tweeling Sjoukje en Huite Palstra wordt negentig jaar. Zoals gebruikelijk is de vrouwelijke helft het spraakzaamst. De vieve Sjoukje vertelt opgewekt, dat ze vorige week pas het ziekenhuis in Harlingen heeft verlaten, waar ze voor onderzoek vier weken opgenomen is geweest. *'It hat my dêr neat forfeeld. It wie der wol gesellich'.* Ze hielp de zusters een handje bij het opmaken van haar bed en twee medepatiënten, die nogal moeite hadden met het eten, konden ook op haar hulpvaardigheden rekenen.

Zij woont in bij haar enige dochter Renske, die met A.J. de Bruins getrouwd is. Huite woont sinds jaar en dag in het Franeker rusthuis en verheugt zich over de aanstaande verhuizing van het oude tehuis in de binnenstad naar het splinternieuwe gebouw. Zijn gehoor heeft hem in de steek gelaten, maar hij ziet er welhaast blozend uit. Hij rookt met smaak kleine sigaartjes en heeft in vele dingen schik. Als je gezond blijft en een goed humeur behoudt, dan is oud worden geen bezwaar. *'Wy ha noch in moaije âlde dei'*, daar zijn broer en zuster het roerend over eens.

Sjoukje en Huite zijn geboren in Kootstertille, maar verhuisden spoedig naar Tzummarum, waar vader molenaarsknecht werd. Ze waren thuis met z'n vieren als kinderen en ruim was het natuurlijk niet. Na de schooljaren werd Huite boerenknecht en Sjoukje dienstmeisje, allebei op hetzelfde bedrijf. Zij verdiende veertig cent per week plus de kost.

Huite zag spoedig kansen in Duitsland en ging daar in de mijnen werken. Hij kwam terug om met Minke Tichelaar te trouwen en werd toen opnieuw mijnwerker.

Sjoukje probeerde in Zaandam haar geluk als dienstmeisje, keerde naar Franeker terug en trouwde met Hendrikus de Bruin. Het jonge paar kwam in Tzummarum te wonen en kosterde er, Duitsland trok hen ook en zo zagen Sjoukje en Huite elkaar in Duitsland terug. De beide gezinnen woonden in hetzelfde huis. Huite werkte ondergronds, Hendrikus er boven. Sjoukjes enige dochter werd in Duitsland geboren; het huwelijk van Huite bleef kinderloos.

Toen de Eerste Wereldoorlog naderbij kwam, keerden beide gezinnen naar Friesland terug. Huite trok naar de Limburgse mijnen en vervolgens naar Amsterdam, Sjoukje en haar man vestigden zich in Tzummarum. Huites vrouw overleed in 1930 en Huite wilde terug naar Tzummarum. Sjoukjes man kwam in 1941 te overlijden. Broer en zuster trokken bij elkaar in. Sjoukje woont nu al een jaar of veertien bij haar dochter, en Huite is aan z'n vijftiende jaar in het rusthuis bezig. Ze zien elkaar geregeld ten huize van de familie De Bruin.

Twee mensenlevens in een paar regels afgedaan. Dat kan natuurlijk niet. Ze hebben zoveel meegemaakt. Sjoukje zou uren kunnen vertellen over de armoede, de Duitse jaren, de veertig jaren dat ze kosteres was in Tzummarum. Huite, die een half mensenleven onder de grond heeft verkeerd, kan met zijn verhalen boeken vullen. Maar Sjoukje formuleert kort en krachtig, waar het haar en haar broer altijd om begonnen is geweest: *'Wy ha noait de hân ophâlde, dêr ha wy foar skrept'*.

UIT DE SCHOENENDOOS

Ons lid Gerrit Herrema heeft een aantal maanden geleden een foto uit zijn schoenendoos opgedoken. Het betreft een foto uit het album van zijn beppe Liefke Herrema-Terpstra. De foto is een briefkaart en dat betekent dat er zeker meerdere van in omloop zijn geweest. Diegene die een dergelijk opdracht gaf om op deze wijze een foto van zijn familie te maken en als briefkaart uit te geven en te versturen zat in de regel goed bij kas. Gerrit Herrema heeft er absoluut geen weet van wie deze familie is. Zijn beppe Liefke was, toen de kaart is verzonden in 1905, 17 jaar. Mogelijk dat het hier om een verjaardagsgroet gaat want de kaart is gestempeld op 25 augustus en beppe Liefke was geboren op 26 augustus. Je zal maar zo'n verjaardagskaart krijgen met allemaal mensen die bepaald niet vrolijk kijken. De afzender van de kaart is Grietje van der Veen, maar wie dat nu is geweest? Wie herkend de foto en de mensen die erop staan en wie was Grietje van der Veen? Laat het ons weten als u wat meer kan vertellen.

(foto zie volgende pagina)

Colofon

Ledenadministratie	: Gerrit Bouma (secretaris)
Correspondentieadres	: Reiddomp 17, 9101 HJ
DOKKUM	
Telefoon	: 0519-241409
Email	:
barradeel@oudbarradeel.nl	
Website	: www.oudbarradeel.nl

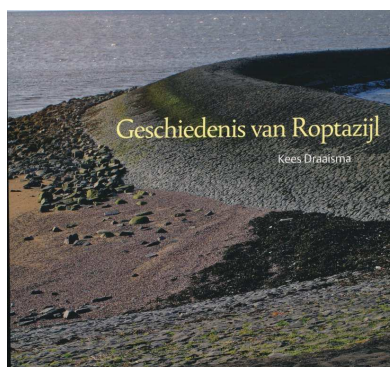
ROPTAZIJL: DE GEHEIMTIP VAN DE FRIESE WADDENKUST

De zeedijk, de twee brekers, de wind, de meeuwen, de eilanden in de verte... Roptazijl, onder de rook van Harlingen, is de geheimtip van de Friese Waddenkust. Weinigen weten dat deze plek een lange en boeiende geschiedenis heeft. Geschiedenis van Roptazijl is verschenen bij de Friese Pers Boekerij en te koop in de boekhandel en via www.friese persboekerij.nl voor slechts € 16,50.

Voor de plaatselijke adel en de steden Harlingen en Franeker was de uitwateringssluys Roptazijl – nu een gemaal – van strategisch belang. Hier werd de waterhuishouding van een groot deel van Westergo geregeld. De zijl was ook een last: het onderhoud was peperduur.

"Het is 14 augustus 1424. In het 'reedhues' te Franeker houden grietman en rechters van Franekeradeel en de hoofdeling Sicko te Nyehuys uit Wijnaldum hun slotbespreking over de Roptazijl. Franekeradeel heeft de zijl gemaakt en betaald. Vanaf deze dag gaat Sicko het onderhoud uitvoeren op zijn kosten. De afspraken zijn vastgelegd in een oorkonde. En nu bezegelen de partijen de afspraken. Grietman en rechters hangen er het zegel van Franekeradeel aan. Sicko hangt zijn eigen zegel er aan mede namens zijn erfgenamen, want hij neemt het onderhoud voor eeuwig op zich."

Dit boek van Kees Draaisma, gebaseerd op grondig archiefonderzoek, geeft een fascinerend beeld van zeven eeuwen lokale en regionale geschiedenis. Met historische kaarten, aquarellen en voorzien van nieuwe fotografie door Abe de Vries.

WENSEN IN DICHTVORM

Een wensgedichtje dat ooit rond Sinterklaastijd in de krant stond.

'Wy sette mei ús winsken fleurich út ein.
In nij tehûs foar de âlderein,
Dan - kinne wy hwat beukerskoallen krije?
't Komt net sa krekt – in stik of trije.
In pear tûn foar ús wegen,
Dêr sitte wy ek om ferlegen.
Folle minsken soene ek wol nocht hawwe oan 't elektrysk ljocht.
Men neamt har noch ûnrendabel,
Mar liz dochs gau in kabel,
Dan binne wy ek út dat lijen
Nou woe 'k fierder wol swije,
Hwant by dizze winsk, och hea,
Hear ik hjir en dêr al kriteren,
Sil wy de fearten fan Seisbjirrum en Minnertsgea,
Nou mar net gau tichtsmitte?'

Aan die laatste wens, wat betreft voor Minnertsgea, wordt aan voldaan.

AANBESTEDING

Burgemeester en Wethouders van BARRADEEL zullen op 10 MEI 1955, 's midags 2 uur, ten gemeentehuze te Sexbierum aanbesteden:

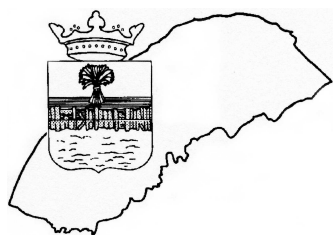
het dempen van de bestaande haven en enkele vaartgedeelten te Minnertsgea, het verbreden van de bestaande weg door het dorp en het maken van een loswal, zoals bij bestek nader is omschreven.

Bestek en tekeningen vanaf 25 April 1955 tegen betaling van f 25.— verkrijgbaar bij het bureau gemeentewerken van Barradeel te Sexbierum (bij franco toezending per post f 25.50), zolang de voorraad strekt.

Restitutie bij ongeschonden inlevering op de dag van aanbesteding f 15.—.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DUKER, Burgemeester.
P. G. DE VRIES, Secretaris.

Auteur Kees Draaisma op Roptazijl overhandigd de eerste exemplaren van het boek aan voormalig sluiswachter Douwe Wytsma (tot 1968) en de huidige gemaal-opzichter Klaas Kuiken

âld Barradiel

Oudheidkundige Vereniging Barradeel

Jaargang 8 | november 2010

UITNODIGING

Vrijdag 26 november 2010

Lezing door Kees Draaisma

‘Visserij Barradeel, nieuwe antwoorden op oude vragen’

Zo’n 70 jaar geleden verdween de haring uit de Waddenzee. Daarmee kwam ook een eind aan de unieke samenwerking van vissers in de zogenoemde haringregels. Gelukkig kwam er zo’n 40 jaar geleden nieuwe belangstelling voor deze verdwenen bedrijfstak. Oude haringvissers bleken nog helder te kunnen vertellen over hun werk. Er verschenen krantenartikelen en enkele boekjes. Algemeen was de opvatting dat er ‘sinds mensenheugenis’ op haring was gevestigd langs de Friese kust. Hoe ver terug zou dat zijn? Nader onderzoek leverde interessante sporen op van die oude regelvisserij. Bijvoorbeeld over de bijzondere samenwerkingsvorm die wel leek op een gilde maar het niet was. Over de hoogte- en dieptepunten in de vangsten door de eeuwen heen. En over het materiaal dat de vissers gebruikten. De boot van Barradeels haringvissers werd door buitenstaanders wel eens punter of sloep genoemd, maar dat was hij beslist niet. Wat was dan de herkomst van die boot, die zo geschikt was voor het haringvissen? En wie bouwden die boten in de loop van de tijd? De haringvissers hadden geen bijzondere klederdracht, zoals elders langs de Zuiderzee. Hun kleding was vooral praktisch en daarom is het niet verwonderlijk dat ze bijvoorbeeld een kledingstuk gemeen hadden met Eskimo’s.

En dan die haringfuiken met drie verschillende maaswijdtes en vier hoepels, die elk een eigen naam hadden. Daarin is zelfs invloed van de oude Romeinen aan te wijzen.

In deze lezing zet Kees Draaisma de haringvisserij in een nieuw licht.

Aanvang: 20.00 uur

Dorps huis It Waed’ in Sexbierum (Skoalstrjitte 12)

Toegang is uiteraard vrij, alleen de koffie of thee is voor eigen rekening

U BENT VAN HARTE WELKOM

